

OPSTAND SYRIË

Terwijl in geboorteland Syrië de gevechten steeds heviger worden, proberen de vluchtelingen te overleven.

400.000

Syriërs zijn het geweld in hun land ontvlucht.

‘Te weinig brood en het water is smerig’

door onze correspondent
Dirk Wanrooij

IRBID - Op een uitgestrekte dorre vlakte, ten oosten van de stad Mafrag, iets ten zuiden van de Syrische grens, scharrelt Mansour Ahmed wat rond bij de ingang van vluchtelingenkamp Za'tari. De 19-jarige arriveerde drie weken geleden in zijn eentje in Jordanië maar heeft het inmiddels wel weer gezien. Hij ziet eruit alsof hij zich in geen dagen heeft gewassen, zijn witte trui is vaal en zijn slippers afgedragen. Met hese stem vertelt hij dat zijn broer in de buurt van de Syrische hoofdstad Damascus omkwam bij gevechten met de troepen van president Bashar al-Assad. Met trillende handen laat hij op zijn mobiel een foto van zijn

dode broer zien. „Het is de overwinning of de dood, dat geldt voor ons allemaal.” Hij laat het kamp zien, dat voor hem voelt als ‘een grote openluchtgevangenis’. De vluchtelingen, het zijn er inmiddels meer dan 30.000, mogen het kamp niet verlaten en zijn afhankelijk van medewerkers van verschillende hulporganisaties. „Maar hun diensten zijn nauwelijks genoeg”, vertelt Mansour. Bij de tenten zitten gezinnen die met provisorisch kookgerei eten maken. Iedereen lijkt druk in de weer, maar in werkelijkheid heerst de verveling. „Het is hier niet uit te houden, helemaal als je weet wat er in Syrië gebeurt”, zegt Mansour. Hij wil zo snel mogelijk terug naar zijn vaderland om zich aan te sluiten bij de rebellen. „Elke

dag gaan er tientallen mensen terug naar Syrië, velen daarvan gaan om te vechten.” In één van de tenten zitten twaalf mannen bij een zelfgemaakte stekkerdoos met daarin tientallen telefoonopladers. „De situatie is hier dusdanig dat we net in leven kunnen blijven”, vertelt een gedrongen man. „Het brood is te weinig, slechts één sneetje per maaltijd per persoon, en bovendien van slechte kwaliteit. Het water is smerig en de prijzen van goederen die van buiten komen zijn extreem hoog. Af en toe organiseren we demonstraties, maar dan worden we geslagen door de Jordaanse veiligheidsdiensten.” De rest knikt instemmend. Terwijl de regen begint te tikken op het tentzeil, neemt een man van in de veertig het woord. Met

bevende stem richt hij zich tot ‘de oppositie’, de Syrische Nationale Raad. „Zij zitten in hun vijfsterrenhotels. Wij zitten hier en dragen de lasten. Hoe kunnen zij ons vertegenwoordigen? Ik nodig hen en iedereen die praat over het politieke spel in Syrië uit om hier een nacht te komen doorbrengen. Om te kijken hoe het Syrische volk leeft. Geef ons wapens, dan kunnen we bijdragen aan de bevrijding van Syrië.” Tijdens de daaropvolgende stilte heft één van de mannen een leus aan: ‘Syrië, vrijheid, we strijden tot we gewonnen hebben.’ De anderen mompelen mee, maar echt overtuigend klinkt het niet. Met moeite overstemmen de mannen het geluid van de regen en de wind.

Voedsel steeds onzekerder

In Syrië gaat het van kwaad tot erger. Er gaan geruchten dat het regime chemische wapens tegen de eigen bevolking wil inzetten. Het toenemende geweld zorgt ervoor dat de voedselvoorziening steeds onzekerder wordt. De zwaarst getroffen gebieden zijn steeds moeilijker bereikbaar, de prijzen stijgen en brood is schaars in veel delen van het land. Het Wereldvoedselprogramma (WFP) van de VN zei gisteren dat de wegen van en naar Damascus erg gevaarlijk zijn geworden. Vrachtwagens van het WFP zijn de afgelopen tijd vaker het doelwit van beschietingen.

Een Syrisch meisje, gevlucht uit het dorpje Atmeh, rust uit in een kamp net aan de andere kant van de grens met Turkije.

foto Khalil Hamra/EPA

‘Leven in Syrië konden we niet meer betalen’

door onze correspondent
Lennart Hofman

DOMIZ - „We willen hier niet meer weg”, zegt de Syrisch-Koerdische Jean Salman (24). Samen met twee andere vrouwen uit haar familie zit ze in een tent in een vluchtelingenkamp nabij het Iraakse Domiz, waar ruim 30.000 Syrische vluchtelingen zijn opgevangen. „Mijn man kan hier werken en verdient goed. In Syrië kon dat niet. Daar is weinig werk meer te vinden sinds de oorlog uitbrak.” Haar familielid Sohaela Ibrahim (29): „We konden het leven in Sy-

rië niet meer betalen. Daarom zijn we te voet naar de Iraakse grens gegaan. Vandaar zijn we met een bus naar dit kamp gebracht.” De meeste vluchtelingen komen uit het voornamelijk door Koerden bewoonde noordoosten van Syrië, maar ook Koerden uit Aleppo en Damascus vinden er onderdak. Hoewel het noordoosten van Syrië grotendeels gespaard is gebleven van het oorlogsgeweld, ontvluchten duizenden families de dreigende armoede. De voedselprijzen in Syrië zijn inmiddels verduubbeld. De industrie ligt stil en de internationale sancties en het geweld heb-

ben een verlamdend effect op de handel. Dat de Koerdische Syriërs massaal naar het Koerdische noorden van Irak vluchtten, komt door de onderlinge verbondenheid. Koerden leven verspreid over Syrië, Turkije, Iran en Irak maar hebben geen eigen staat. Alleen in Noord-Irak heeft de Koerdische regio een semi-autonome status. De Syrische Koerden worden daar nu onthaald. In het kamp wappert overal de Koerdische vlag. Er wordt hard gewerkt aan huisjes voor permanente bewoning. In tegenstelling tot de afgesloten vluchtelingenkampen in

Turkije, mogen de vluchtelingen zich hier vrij bewegen. Ze krijgen een identiteitskaart, een uitkering en ze mogen werk zoeken. De directeur van het kamp, Niyaz Nori Mohammed, maakt zich vooral zorgen over de aanhoudende stroom vluchtelingen. „De capaciteit van het kamp is 20.000, maar er wonen nu al ongeveer 34.000 mensen. Dagelijks registreren we 500 nieuwkomers.” In de barak die als zijn kantoor dient, is het een komen en gaan van mensen met formulieren. Ook bij het ‘kantoor’ van de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR en de kliniek

van Artsen zonder Grenzen staan honderden mensen te dringen. Florian Hauke van de Duitse hulporganisatie Arbeiter Samariter Bund werkt in het kamp. „Van alle kampen die ik heb gezien, gaat het er hier het beste aan toe. De vluchtelingen worden echt als ‘broeders’ opgevangen.” Volgens de UNHCR zijn inmiddels 400.000 Syriërs gevlucht naar de buurlanden. Gerekend wordt op zo’n 700.000 rond de jaarwisseling. Sinds het conflict in Syrië in maart 2011 begon zijn er volgens activisten al meer dan 40.000 mensen omgekomen.